

n é b i h

Termőföldtől az asztalig

Kalászos gabona koordináció

2016. Szeptember 14.

Növényfajták állami elismeréséről rendelkező jogszabályok

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

1. **2003. évi LII. tv.:** A növényfajták állami elismeréséről, valamint a szaporítóanyagok előállításáról és forgalomba hozataláról
2. **40/2004 (IV. 7.) FVM. r.:** A növényfajták állami elismeréséről
(a rendelet 2004. május 1-től hatályos)

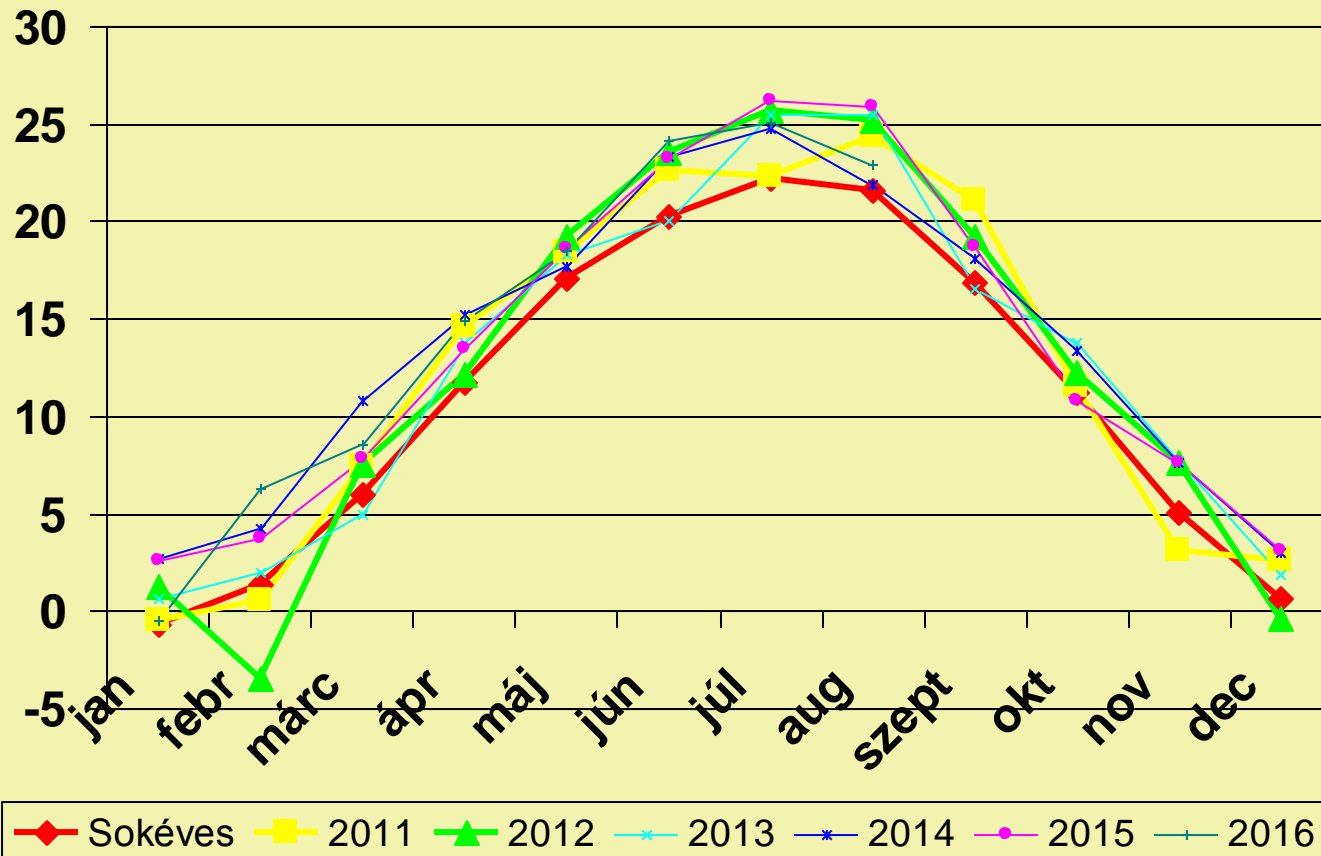
Kalászos gabonák DUS vizsgálati irányelvei

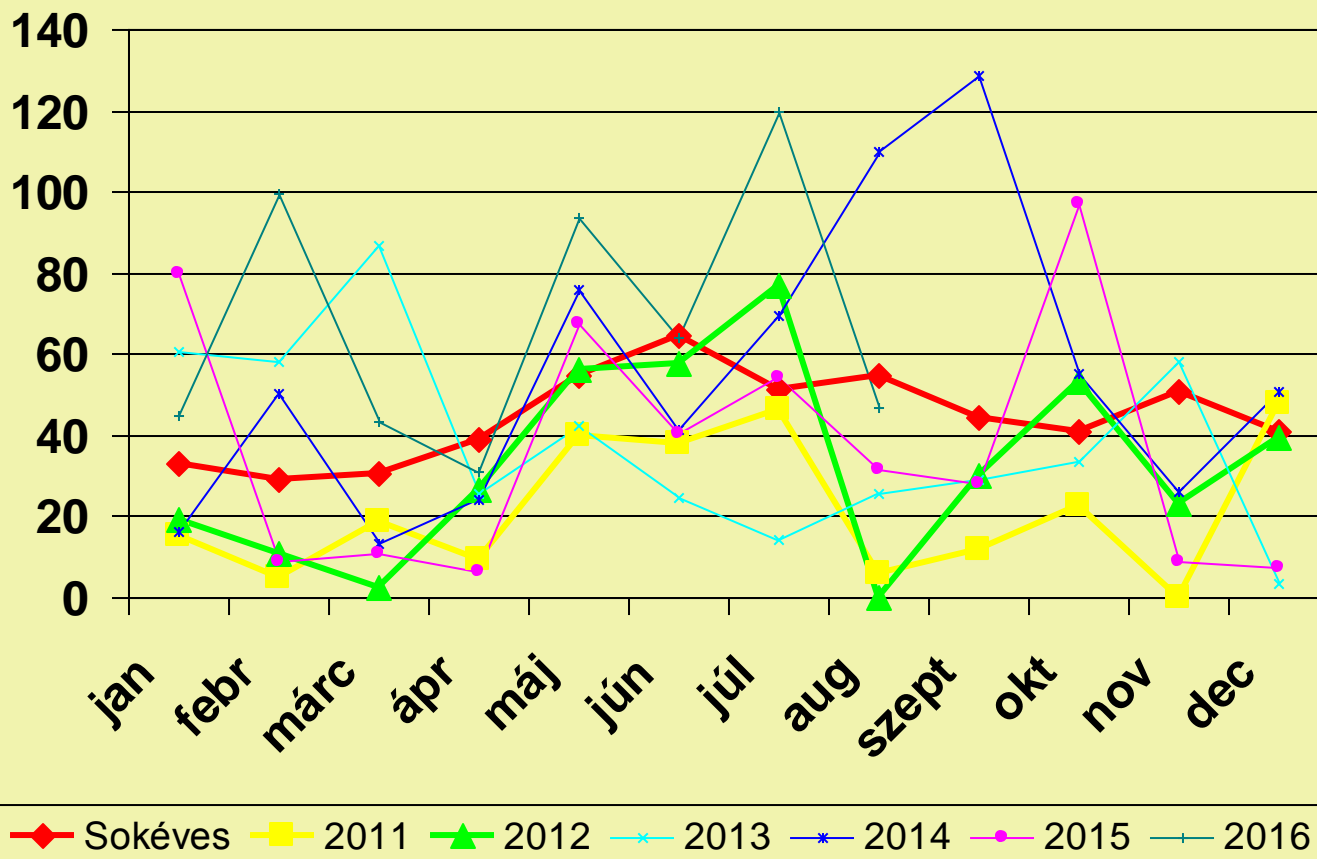
NÖVÉNYFAJ	CPVO	UPOV	NEMZETI	
	protokoll	irányelv	irányelv	
Búza	TP/3/4 rev.	TG/3/12-proj		2016
Durum búza	TP/120/3	TG/120/4		2012
Árpa	TP/19/4	TG/19/10-proj		2016
Rozs	TP/58/1	TG/58/6		
Tritikálé	TP/121/2 rev.	TG/121/3		2007
Zab	TP/20/1	TG/20/10		
Tönköly búza			1996. évi	
Évelő rozs			1996. évi	
Alakor			2007 évi	
Tönke			2007 évi	

Az átlaghőmérséklet alakulása a sokéves átlaghoz viszonyítva

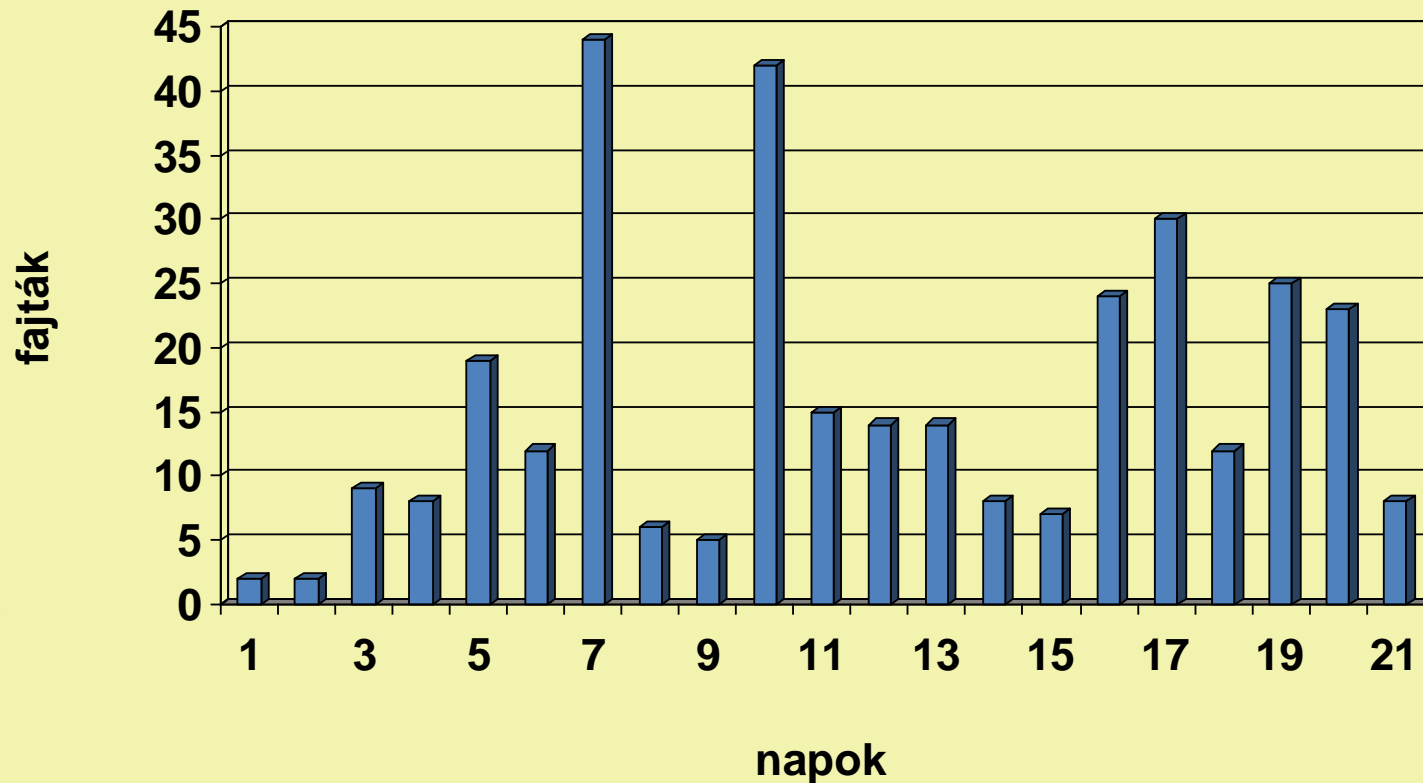
A csapadék alakulása 2011-2016-ban a sokéves átlaghoz viszonyítva

Az őszi búza fajták kalászolása, Tordas 2010, május

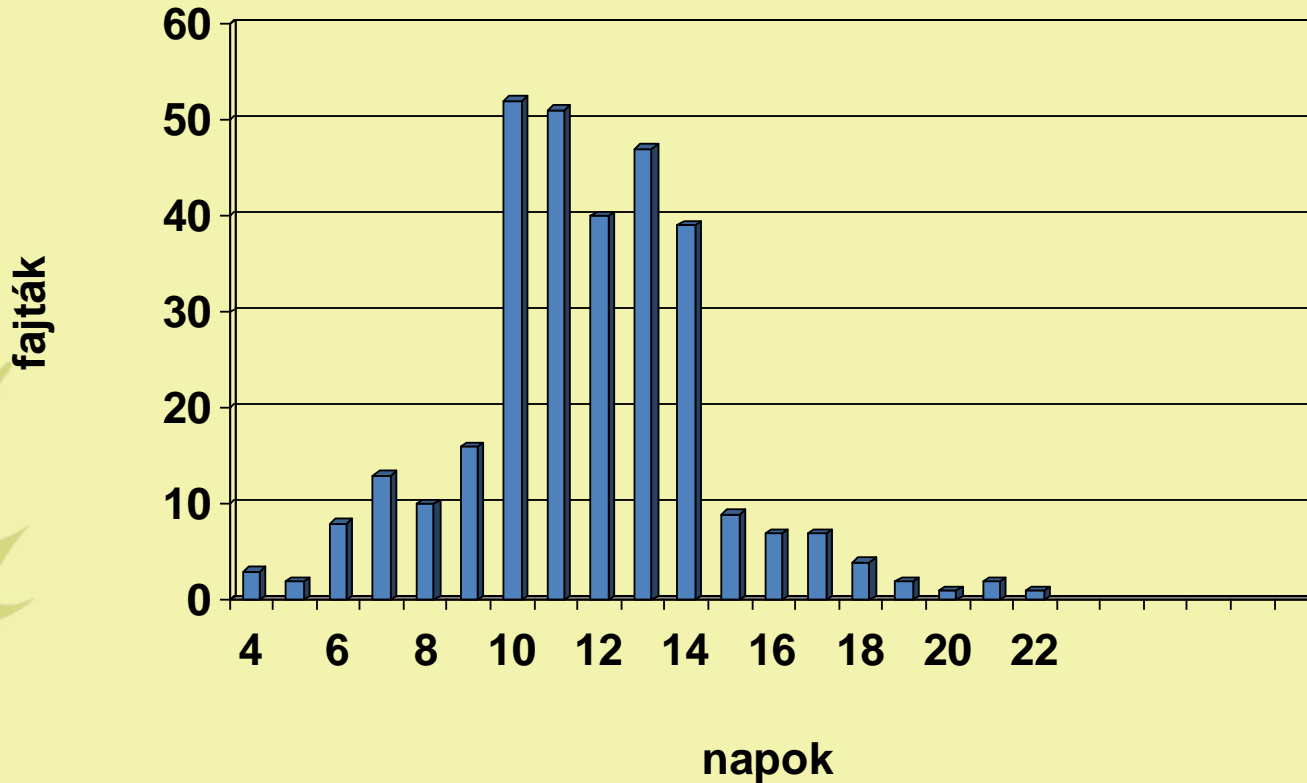
n é b i h
Termőföldtől az asztalig

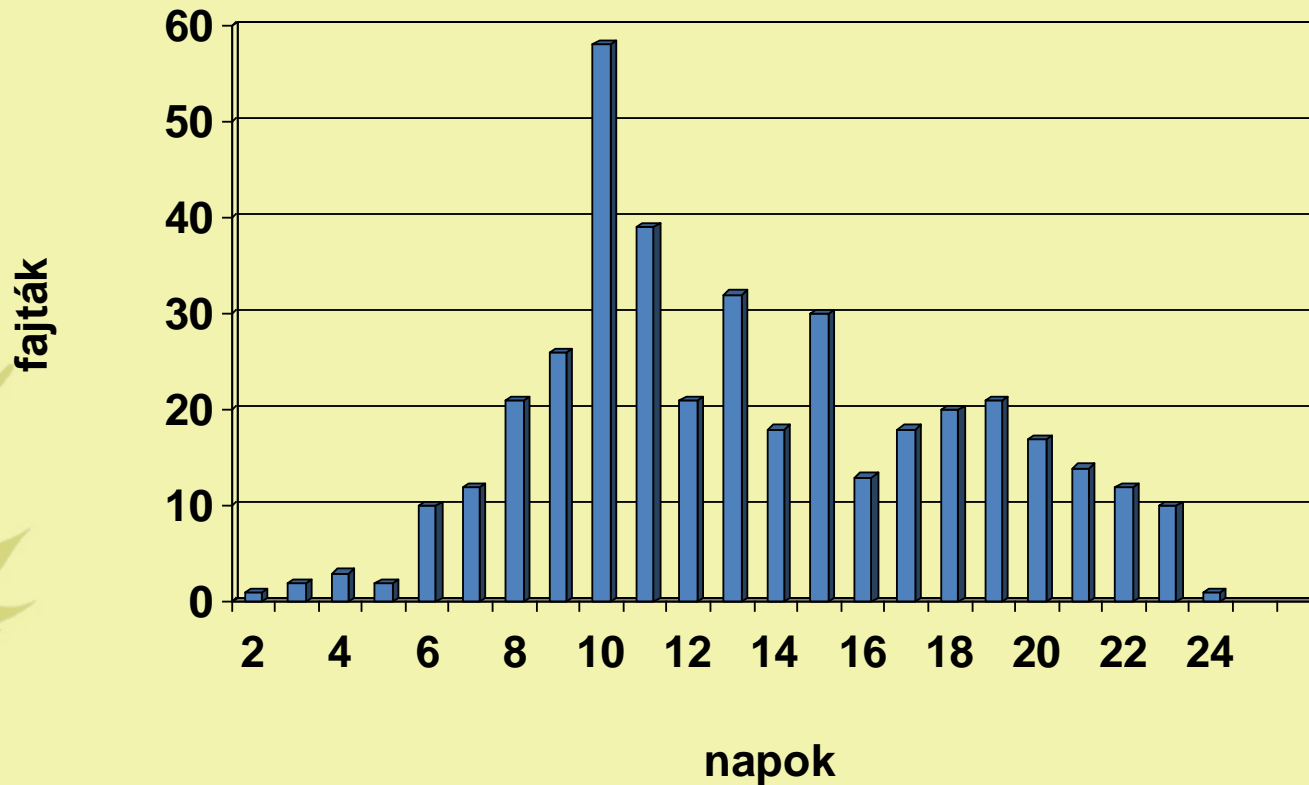
Az őszi búza fajták kalászolása, Tordas 2015, május

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

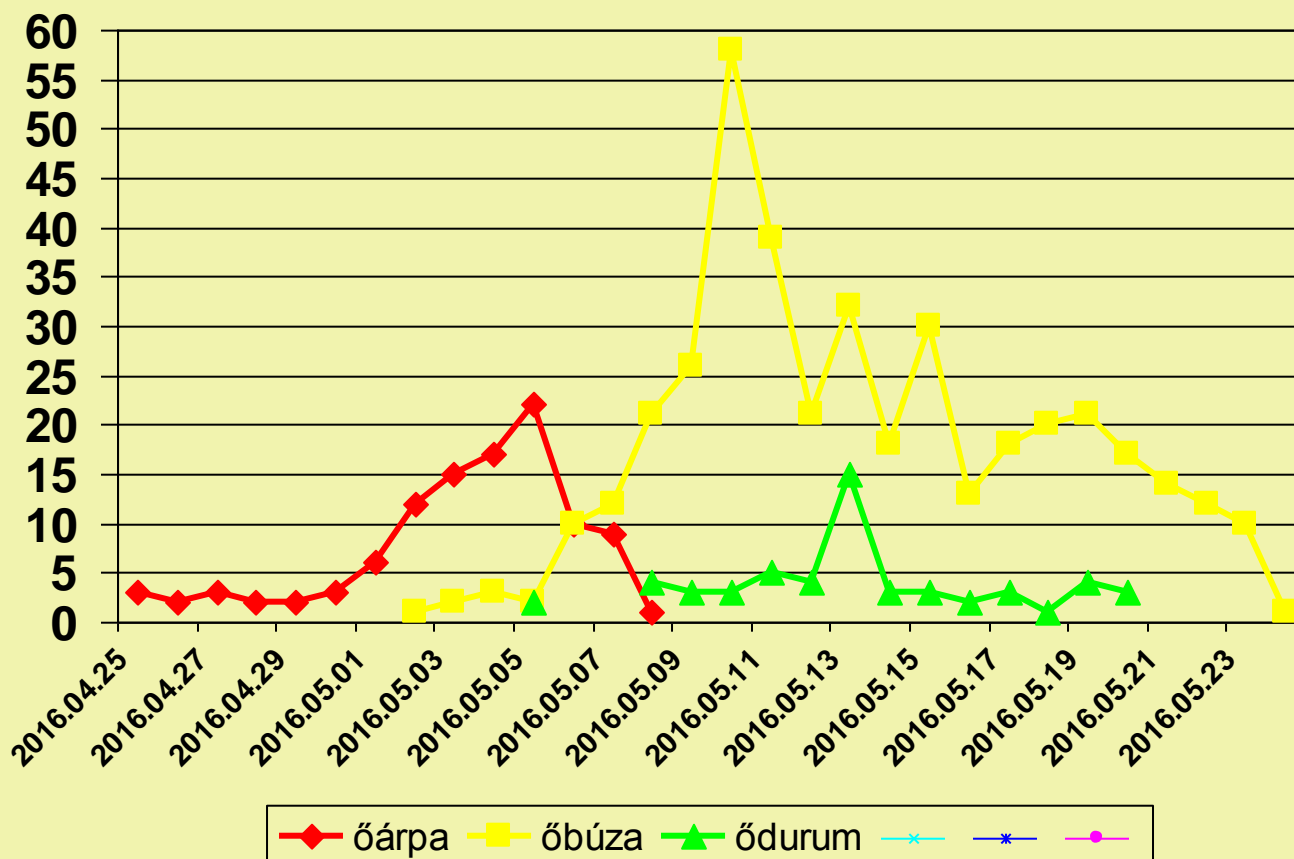

Az őszi búza fajták kalászolása, Tordas 2016, május

A kalászolási idő alakulása 2016-ban

(őszi búza, őszi árpa, őszi durum)

KALÁSZOS GABONÁK DUS VIZSGÁLATA 2015/2016

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

Növényfaj	DUS kísérletben vizsgált fajták száma		
	fajtajelölt	referencia	összesen
Őszi búza	119	283	402
Őszi durum búza	11	38	49
Őszi árpa	39	63	102
Őszi tritikálé	5	17	22
Őszi zab	8	3	11
Rozs	1	9	10
Tönköly	3	5	8
Alakor	1	2	3
Összesen(őszi):	187	420	607
Tavaszi durum	2	82	84
Tavaszi búza	1	20	21
Tavaszi árpa	3	55	58
Tavaszi zab	4	13	17
Összesen (tav.):	10	170	180
mind összesen	197	590	787

**DUS kísérletben vizsgált fajták
számának alakulása,
2007-2016.**

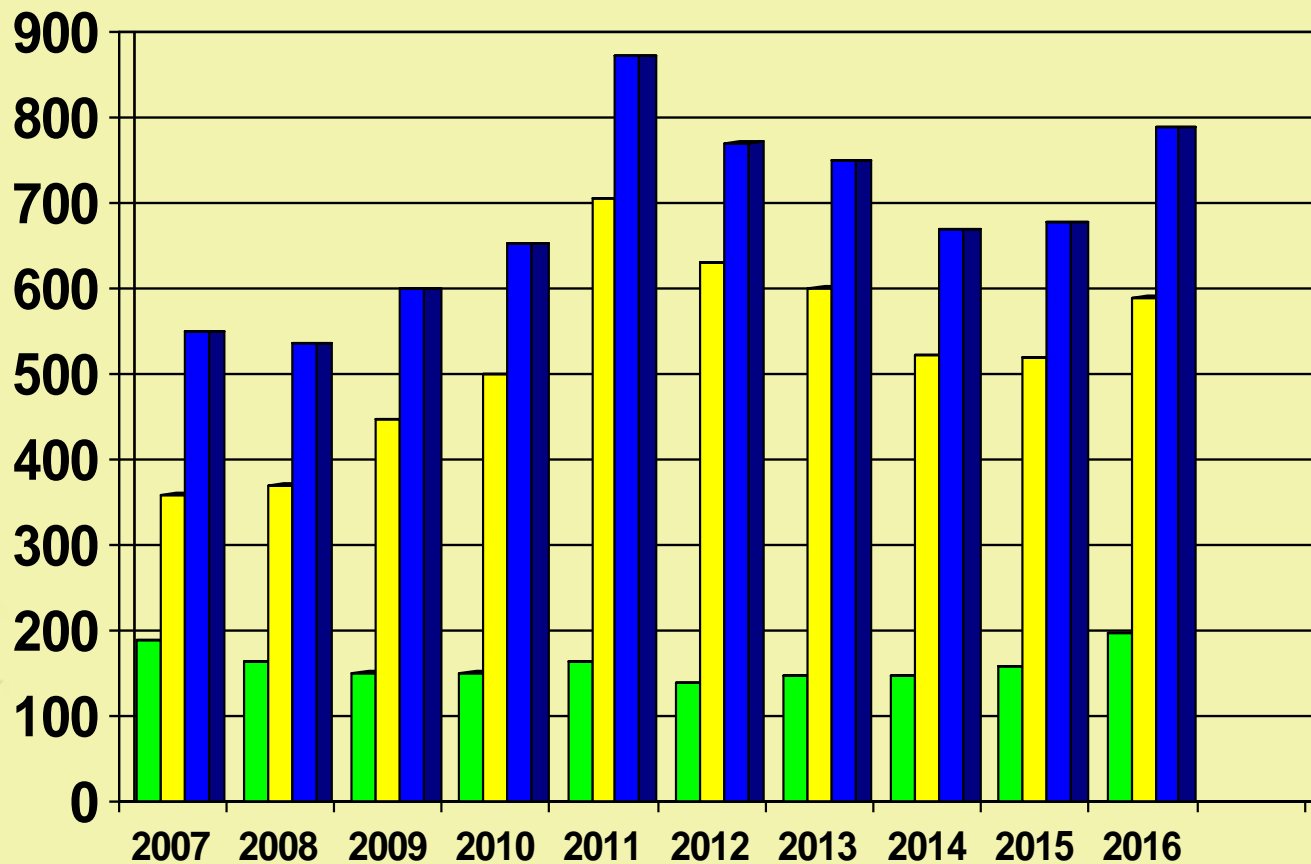

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

ÉV	DUS kísérletben vizsgált fajta(db)		
	fajtajelölt	referencia	összesen
2007	190	360	550
2008	165	371	536
2009	152	448	600
2010	152	500	652
2011	165	706	871
2012	140	630	770
2013	148	601	749
2014	148	522	670
2015	159	519	678
2016	197	590	787

A DUS kísérletekben vizsgált fajták számának alakulása (2007-2016)

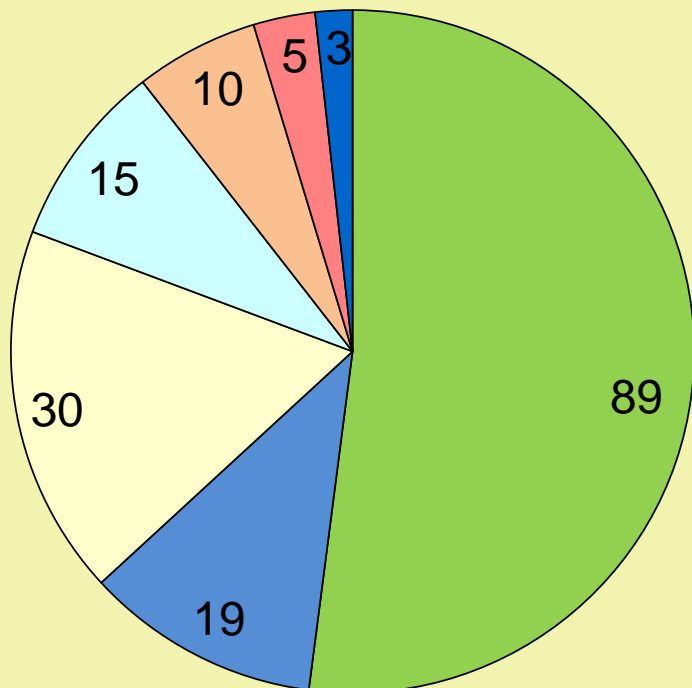

■ f.jelöltek ■ referenciák ■ összesen

Őszi búza fajták származása (db/ország)

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

- Magyar
- Francia
- Osztrák
- Német
- Cseh
- Szerb
- egyéb orsz

A homogenitás értékelése a különféle kalászos gabona fajoknál

- 1. - árpa, durum búza, zab 0,1% (5 idegen típusú 2000-ből)
- 2. - búza 0,3% (10 idegen típusú 2000-ből)
- 3. - tritikálé 0,6% (18 idegen típusú 2000-ből)

- A kalászutódsorok értékelése nem változott
 - - legfeljebb 3 idegen sor 100-ból;
 - - a sor idegennek tekintendő, ha benne egy vagy annál több eltérő típusú növény van;
 - - kivételt képez a tritikálé (legfeljebb 6 idegen sor 100-ból).

A homogenitás alakulása az őszi búza DUS kísérletben 2016.

Vizsgált fajtajelöltek		Megfelelt	Részben felelt meg	Nem felelt meg
<u>3.éves</u>	db	21	0	1
	%	95,5		0,5
<u>2.éves</u>	db	28	4	5
	%	75,7	10,8	13,5
<u>1.éves</u>	db	36	20	4
	%	60,0	33,3	6,7
<u>Összes</u>	db	85	24	10
	%	71,4	20,2	8,4

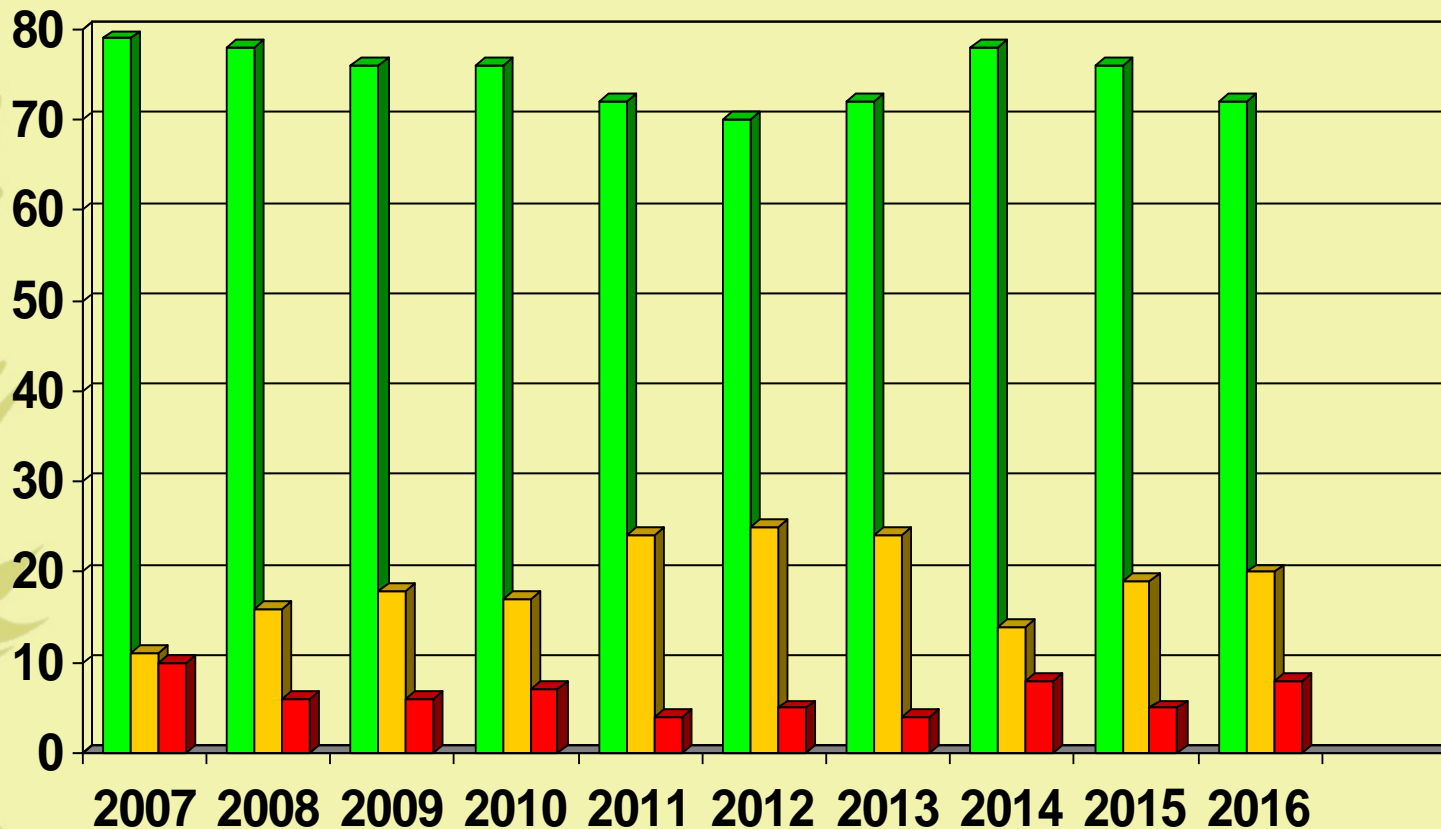

A homogenitás alakulása a őszi búza DUS kísérletekben, 2007-2016. (%)

Év	Megfelelt	Részben felelt meg	Nem felelt meg
2016	72	20	8
2015	76	19	5
2014	78	14	8
2013	72	24	4
2012	68	27	5
2011	72	24	4
2010	76	17	7
2009	76	18	6
2008	78	16	6
2007	79	11	10

A homogenitás alakulása az őszi búza DUS kísérletben (%) 2007-2016

■ megfelelt ■ részben ■ nem

Gyakoribb homogenitási problémák

- **Árpa:**

- kalászolási idő
- kalász sorossága
- növény magasság
- **aleuron réteg színe**
- antociánosság

- **Búza:**

- koleoptil antociános színeződése
- viaszosság
- kalászolási idő
- szálkás tövek a szálkacsonkos fajtában és fordítva
- szálkacsonk hossza
- növény magasság
- szalma metszet

Gyakoribb homogenitási problémák

– **Durum búza:**

- - növény magasság
- - szálka színe
- - kalász színe

Tritikálé:

- növény magasság
- kalásztartó szártag felső részének szőrözöttsége
- viaszosság
- kalászolási idő

Rozs:

- kalásztartó szártag felső részének szőrözöttsége
- viaszosság

A vizsgálati anyagok küldéséről

1. Külföldön vizsgált fajoknál:

Tavaszi árpa, tavaszi zab, rozs, tritikálé:

- **vetőmag küldés:** a nemesítőtől közvetlenül a külföldi társhatósághoz(UKZUZ, COBORU)
- **vetőmag mennyiség:**
 - bejelentéskor:** csak a vizsgálati mennyiség a társhatósághoz
 - regisztráláskor:** a letéti mennyiség a NÉBIH-hez

2. Magyarországon vizsgált fajoknál:

Búza, durum búza, tönköly búza, őszi árpa, őszi zab:

- **vetőmag mennyiség:**
 - bejelentéskor:** csak a vizsgálati mennyiséget kell küldeni a teljesítményre küldendő vetőmaggal;
 - regisztráláskor:** a letéti mennyiség küldendő (az előterjesztés évében);

3. Etalon minta küldése:

Esetei:

- **rossz csírázóképeség (75 % alatt)**
- **kevés vetőmagmennyiség:** (a TT levő mennyiség nem elég az egy évben, két helyen beállítandó kísérlethez; 0,75 kg)
- **EU-s Társhatóság kérésére egy nagyobb mennyiségű vetőmagmintát kell küldenünk;**

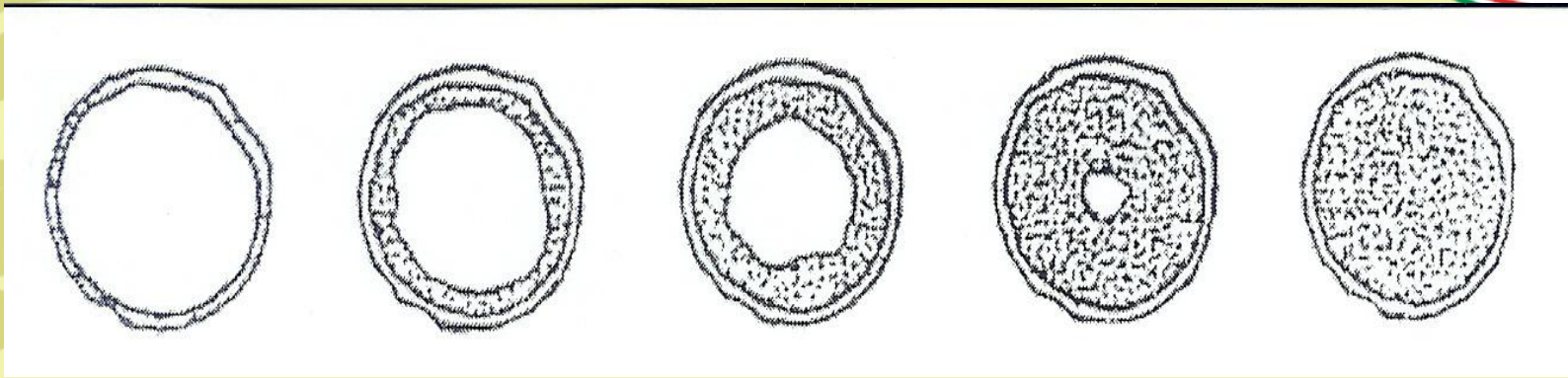
4. Egyéb problémák:

- ÁEM (1 éves DUS, bejelentés 2 évvel a lejárat előtt **F405** – 5 pontja)
- Életforma/járó jelleg
- Közlemények/az eredményekről *(mivel a tulajdonságok felvételezése folyamatban van, a közölt adatok csak (!) jelen időpontra vonatkoznak; nem véglegesek.)*

10. Tulajdonság

Szalma: metszet (az első internódium közepén)

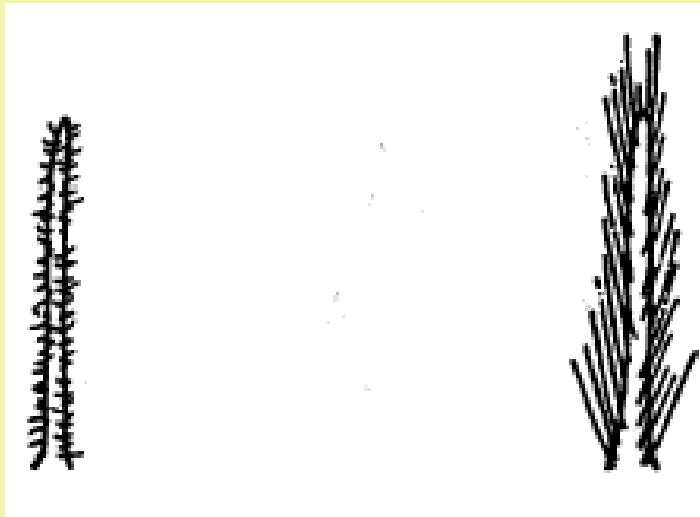
1.nagyon vékony 3.vékony 5.közepes 7.vastag 9.nagyon vastag

1.vékony

2.közepes

3.vastag

Őszi árpa – szem: talpserte szőrzet típusa

1. rövid

2. hosszú

Életforma

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

Életforma

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

Az életforma értékelése

- Őszi típus a növények legfeljebb az Eucarpia decimális kód 45. stádiumát (*zászló-levélhüvely megduzzadt*) érték el.
- Átmeneti típus a növények túljutottak az Eucarpis decimális kód 45. stádiumán -és szabályként túljutottak a 75. (*tejes-érés*) stádiumon- és legfeljebb a 90-es stádiumot érték el.
- Tavaszi típus a növények túljutottak az Eucarpia decimális kód 90. (*teljes érés*) stádiumán.

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

GONDOLKODJ EL

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

„Ha minden rovar eltűnne a Föld színéről,
minden élet elpusztulna a Földön.”

Ha minden ember eltűnne a Föld színéről,
minden életforma fölvirágozna.

... egy sirály

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

... szörfözés (Indonézia)

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

... erdő volt!! (Oregon)

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!